

Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Алтынсарин ауданы білім бөлімінің
Мариям Хәкімжанова атындағы Щербаков жалпы білім беретін мектебі» КММ
КГУ «Щербаковская общеобразовательная школа
имени Мариям Хакимжановой отдела образования Алтынсаринского района»
Управления образования акимата Костанайской области

«Бекітемін»

«Утверждаю»

Мектеп басшысы

Руководитель школы

Тықов В.В.

«Келісілді»

«Согласовано»

тәрбие ісінің меңгерушісі

Зам.руководителя по ВР

Жамарова Г.М.

**«СӨЗМЕРГЕН» дебат үйірмесінің
жоспары**

Дебат үйірмесінің жетекшісі:

Бекетова Балым Аргынгазиновна

2024-2025 оқу жылы
2024–2025 учебный год

ТҮСІНІК ХАТ

«Пікір-сайыс – сөз додасы» - білім беру бағдарламасы білімнің гуманитарлық жүйесін нақты көздейтін жаңа бағыттағы үйірме. Оқушылар мен ұстаздарды да пікір-сайыстарға араластыруға, өз бетімен ізденуге, білім алу және жалпы шығармашылық белсенділігін арттыруға көзделген. Пікір-сайыстарға дайындық барысында оқушылар белгілі – бір тақырып бойынша мәлімет жинастырып, оларды қарама – қарсы бағыттарды қолдайтын екі түрлі позицияға арналған жоспарға топтастырылады. Олар жақтау және даттау топтарының кейстері. Осының нәтижесінде оқушылар кез-келген мәселеге біржақты көзқараста болудан арылып, терең, сын тұрғысынан оқушыларды, сонымен қатар парламент мүшелерін (класс оқушыларын) бөлудің әртүрлі жолдарын қарастыруға болады. Мысалы: психологиялық тренинг, сергіту, ойын элементтері арқылы, екінші СТО элементі жуан, жіңішке стратегиясы арқылы сұрақ жетегімен бөлуге болады. Жалпы пікір- талас, талқылау, дискусия, диалог, бір мәселені көпшіліктің талқысына салу ақиқатқа жетудің ең кең тараған және оң нәтиже бере алатын формасы болып табылады. Алайда бұның да өз қыр-сырлары көп. Ең алдымен ол пікір-сайыстыратын мәселенің күрделілігі, кез-келген мәселе бойынша біріміз ақиқат деп білетін нәрсе басқаға мүлде олай емес. Пікір – талас барысында адамдар ортақ мәселе жайлы өз пікірлерін ортаға салады, олардың әр түрлі болуы заңды, пікір сайыстар арқылы тараптар ой бөлуге, өз көзқарастарының кемшіліктерін ашып, оларды ұштауға, кемелдендіруге мүмкіндік алады. Қысқасы, ақиқаттың ең озық таразысы көзқарастар бәсекесі. Бағдарлаәдебиет, тарих пәндеріндегі заман өзгеріснің өзіндік жаңаша көзқарасын сұрап тұратын тақырыптар көптің қасы.. Пікір-сайыс логикалық, психологиялық, адамгершілік және көптеген басқа аспектілерді қамтиды.Үлкен додалар өткізіп, оқушылардың лидерлерін анықтауға тигізер септігі бар.

Өзіндік көзқарасы бар, айналаны сыни тұрғыдан барлап, бағалайтын, шешім шығаруда өзгенің ойын таразылап, өз ойын өткізуге сенімді тұлға қалыптасуына септігі тиеді. Әртүрлі саладағы ғылымның теориясы мен практикасына терең бойлау былай тұрсын, оның тарихы, маңыздылығы, өміршеңдігі, пайдасы мен зиянында таразылай алатын дәрежеге жеткізеді. Білім беру бағдарламасының жан-жақты, тереңдетілген жайын ашады.. Пікір-сайыс әдеттегі пән олимпиадалары секілді. Жүйемен өткізілетін әр түрлі деңгейдегі пікір-сайыс бәсекелері арқылы жүзеге асыруға болады.

Үйірменің мақсаты:

Заман талабының сұранысына саласы жетік, адами құндылықты жанына серік еткен, айналасына сын көзбен қарап, қоғамдық өмірге белсене араласатын жастардың жаңа буынын қалыптастыру. Мектеп оқушыларын үйірмеге тарту. Мектеп ішкілік пікірсайыс турнирлерін ұйымдастру, үздіктерді анықтап, ынталандыру. Мектеп намысын қорғайтын үздік оқушыларды анықтау. Мектеп оқушыларын мектепаралық, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыру, тәжірибе алмасу арқылы үздік нәтижелерге қол жеткізу.
Дамытушылық: Шығармашылық жұмыстар орындату арқылы оқушылардың ой-өрісін, жоспар құру, тезис жазу

Үйірменің міндеттері:

Оқушылардың шығармашылық қабілеттерінің айқындалуына мүмкіндік беру.
Шешендік өнер және жұрт алдында сөйлеу мәдениеті қалыптасқан талантты жастарды анықтау;
Талантты жастарды ынталандыру;
Мектеп оқушылары арасында пікір-сайыстың деңгейін көтеру;
Мектеп оқушыларының сын тұрғысынан ойлауын дамыту;
Өз Отаны Қазақстан, оның басты құндылықтарын құрмет тұтып, мақтаныш сезімдерін қалыптастыру
Оқушылардың жауапкершілігінің және танымдық қабілеттерін түрлі пікірталастар арқылы ортаға салу
Оқушыларды коммуникативтілікке, сөйлеу мәдениетіне, сөз өнеріне, тұжырымды ойын дәлелдей білуге баулу
Оқушының өзін – өзі тәрбиелеуіне, өзін жіне өзгені бағалай білуге үйрету
Сұлулықты түсіне білуге, өз Отанына, атамекеніне деген патриотымыз.
Білікті, оқу – тәрбие беру.
Мектептің үздік оқушыларын анықтап, аудандық, қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық пікірсайыс турнирлеріне қатыстыру.

Күтілетін нәтиже:

Мектеп оқушыларының бос уақытын тиімді пайдалану;
Пікірсайыс арқылы белсенді азаматтық позициясы бар, жаңарған қоғамның жаңа азаматтары тәрбиеленеді.
Басқа адамдардың көзқарастарымен санаса алатын озық ойлы азаматтардың қатарын көбейту;
Жастарды өз бетімен білім алуға, ізденуге дағдыландырады;
Жастардың бір-бірімен тығыз қарым-қатынас жасауларына, пікір алмасуына, қарым-қатынас диалогін орнатуға мүмкіндік туғызады.
Саяси сана сезімі, қоғамға көзқарасы ерекшеленеді
Оқулық арқылы берілетін әдеби құндылықты терең меңгереді
БАҚ құралдарын, кітапхана оқулықтарынан қажетті мәліметті ала алады
Жұрт алдындағы сайыстарға еркін қатысады
Заман талабына сай туындаған жастардың өзекті мәселерін талқылап оның шешілу жолында үздік ұсыныстар дайындау.

«СӨЗМЕРГЕН» дебат үйірмесінің күнтізбелік – тақырыптық жоспары
(Барлығы 136 сағат, аптасына 4 сағат)

№	Сабақтардың тақырыбы	Сабақтың мақсаты	Сағ саны	Мерзімі	Ескерту
I тарау. Кіріспе					
1-2	Пікір сайыс және біз	Оқушылардың шығармашылық деңгейін арттыру мақсатындағы пікірсайыс ойыны маңызы;	2	03.09.2024 03.09.2024	
3-4	Пікір сайыс тарихы	Пікірсайыс технологиясының тарихына түсініктеме беру;	2	04.09.2024 04.09.2024	
5-6	Пікір сайыс жүргізушінің принциптері	Ойын барысындағы жүргізушінің командаларды таныстыру принциптеріне сипаттама беру;	2	10.09.2024 10.09.2024	
II тарау. Ойын ретіндегі пікірталас					
7-8,9	Пікір сайыс жүргізуге қажетті дағдылар. <i>БП Отбасы-тәрбиенің басты құралы.</i>	Пікірсайыс ойнаушы спикерлердің бойында болуға қажетті дағдыларды анықтау;	3	11.09.2024 11.09.2024 17.09.2024	
10-11	Пікір сайыс ойынының негізгі элементтері	Пікірсайыс ойынының негізгі ережелері мен элементтерін сипаттау;	2	17.09.2024 18.09.2024	
13,14,15, 16	Жақтаушы спикерлердің міндеттері <i>БП Еліміздегі жастар саясат. Жетістіктер мен кемшіліктер</i>	Жақтаушы немесе Үкімет фракциясы спикерлерінің негізгі міндеттерін анықтау;	4	18.09.2024 24.09.2024 24.09.2024 25.09.2024	
17,18	Даттаушы спикерлердің міндеттері	Даттаушы немесе Оппозиция фракциясы спикерлерінің негізгі міндеттерін анықтау;	2	25.09.2024 01.10.2024	
19,20,21	Жаттығу сабағы <i>БП Мектеп оқулықтарын электрондық оқулықтарға алмастыру керек.</i>	Жаңа бастаушы спикерлерге арналған жеңіл қарарлармен ойын тәжірибесін жинақтау;	3	01.10.2024 02.10.2024 02.10.2024	
III тарау. Шешім және оның түрлері					
22,23,24	Шешім және шешімді анықтау. БП Алаш қайраткерлері	Берілген қарар бойынша тұжырым жасап, шешім құрастыруды анықтау;	3	08.10.2024 08.10.2024 09.10.2024	
25,26,27	Шешімнің түрлері және шешімді талдау	Таңдалған фракция бойынша шешім түрін анықтау;	3	15.10.2024 15.10.2024 16.10.2024	
28,29,30	Ми шабуылы «Шешім құрастыру» <i>БП Қазақстан болашағы қазақ-тілінде.</i>	Оқушыларға жеңіл қарар беріп, сол бойынша шешім құрастырып үйрету;	3	16.10.2024 22.10.2024 22.10.2024	
IV тарау. Аргументтер және оларды құрастыру					
31,32,33, 34	Аргумент құрастырудың жолдары	Фракцияларға өз кейстерін негіздеуді қолдайтын 3-4 аргумент (дәйек) қолдануды	4	23.10.2024 23.10.2024 05.11.2024	

		үйрету;		05.11.2024	
35,36	Аргумент құрастырудың үлгілері	Аргументтердің қарапайым болуына және оларға сілтеме жасауға оңай болуын қадағалау;	2	06.11.2024 06.11.2024	
37,38,39	Ақпарат жинақтау және зерттеулер	Берілген қарарға байланысты ойын барысында пайдаланатын ақпарат көздерін жинақтауға үйрету;	3	12.11.2024 12.11.2024 13.11.2024	
40,41,42, 43	Жаттығу сабағы: «Шешімге сай аргумент құрастыру.БП Ауылда тұрудың 3 артықшылығын көрсетеді	Берілген қарадың шешімін негіздейтін аргумент құрастырып дағдыландыру;	4	13.11.2024 19.11.2024 19.11.2024 20.11.2024	
V тарау. Аргументтерді дәлелдеу					
44,45,46	Дәлел және дәлелдеудің құрылымы	Ойында қолданылатын аргументтерді дәлелдеудің құрылымымен таныстыру;	3	20.11.2024 26.11.2024 26.11.2024	
47,48,49	Дәлелдеудің түрлері	Дәлелдеуге қажетті ақпараттардың қайнар көздерін пайдалануға үйрету;	3	27.11.2024 27.11.2024 03.12.2024	
50,51,52, 53	Қайнар көз – әдебиетке қатысты мәселелер. БП <i>Адам қажеттіліктері экологиядан маңыздыма?</i>	Дәлелдеуді келтіргенде ақпараттың қайдан алынғандығы туралы қайнар көзге сілтеме жасату;	4	03.12.2024 04.12.2024 04.12.2024 10.12.2024	
54,55,56, 57	Аргументтердің мазмұнын тексеру әдістері	Қарсы фракцияның дәлелінің шынайылығына көз жеткізу тәсілдерін меңгерту;	4	10.12.2024 11.12.2024 11.12.2024 17.12.2024	
58,59,60, 61	Дәлел этикасы. БП <i>Әлемдегі еңүздік білім жүйесін көрсетеді.</i>	Пайдаланатын дәлел фактілерін, қарсы фракция спикерлеріне ұсынуға қалыптастыру;	4	17.12.2024 18.12.2024 18.12.2024 18.12.2024	
62,63,64	Цитаталарды келтіру ережелері	Ұлы тұлғалардың цитаталарын тақырыпты ашуға ұтымда пайдалануға үйрету;	3	24.12.2024 24.12.2024 25.12.2024	
VI тарау. Критерийлерді құрастыру.					
65,66,67	Критерийді үлгі ретінде құрастыру	Өз фракцияның кейсін дұрыстығын дәлелдейтін критерийлер үлгісін құрастыру;	3	14.01.2025 14.01.2025 15.01.2025	
68,69,70	Критерийді негіз ретінде құрастыру	Құндылықты дәлелдеу үшін критерийді дұрыс табуға дағдыландыру;	3	15.01.2025 21.01.2025 21.01.2025	
71,72,73	Критерийді мақсат ретінде құрастыру	Критерийді құндылыққа сәйкес салаларға бөліп құрастыруды анықтау;	3	22.01.2025 22.01.2025 28.01.2025	
74,75	Критерий қандай болуы тиіс?	Критерий құндылықты дәлелдеп шыға алатындай таңдалуы қажеттігін үйрету;	2	28.01.2025 29.01.2025	
76,77	Жаттығу сабағы: «Шешімге сай критерий құрастыру.	Берілген қарардың құндылығын дәлелдейтін критерийлер құрастыруға дағдыландыру;	2	29.01.2025 04.02.2025	
VII тарау. Төрешінің міндеттері					

78,79	Төреші қандай болу керек?	Төреші раундтың жалғыз және өкілетті арбитрі, оның шешімі талқыланбастан қабылданады.	2	04.02.2025 05.02.2025	
80,81	Төреші парағын жүргізу және толтыру	Төрешінің шешімі, ұпайлары мен әртүрлі ойлары турнирдің соңында алынатын бәллотта жазылады.	2	05.02.2025 11.02.2025	
82,83	Төрешінің міндеттері	Төреші жеңісті ойында ең жақсыпікірсайыстырған, презентация мен дәйектері сенімді шықты деп тапқан топқа береді.	2	11.02.2025 12.02.2025	
84,85	Спикерлердің ұпайларын анықтау	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	2	12.02.2025 18.02.2025	
86,87	Пікірсайысшылардың сұрақтары және төреші	Ойын барысында пікірсайысшылар қарсы фракцияға қоятын сұрақтарын түсіндіру;	2	18.02.2025 19.02.2025	
88,89,90,	Жаттығу сабағы. БП <i>Туған жер бағдарламасы ауылды мекемелердің жандануына септігін тигізеді деп есептейді</i>	Карл Поппер форматында ойын қарарын ұсынып, спикерлерді дайындау;	3	19.02.2025 25.02.2025 25.02.2025	
91,92,93	Жаттығу сабағы. БП <i>Кітап оқыған тиімді ме, әлде ғаламтор пайдалы ма? Ауған әскерлері жайлы</i>	АПФ форматында ойын қарарын ұсынып, спикерлерді дайындау;	3	26.02.2025 26.02.2025 04.03.2025	
94,95,96	БП <i>Бүгінгі заманның құндылығы неде?</i>	Пікірсайыс спикерлерінің курс барысында үйренгенін пысықтау;	3	04.03.2025 05.03.2025 05.03.2025	
97,98,99	БП <i>Туризмнің пайдасынан зияны көп деп есептейді.</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	3	11.03.2025 11.03.2025 12.03.2025	
100,101,102	БП <i>«Хайп» түсінігі жоқ әлемді таңдайды</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	3	12.03.2025 18.03.2025 18.03.2025	
103,104,105	БП <i>дебат не үшін керек?</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	3	19.03.2025 19.03.2025 01.04.2025	
106,107,108	БП <i>Тәуелсіздікті сақтап қалу үшін экономикамен этномәдениетті дамыту қажет.</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	3	01.04.2025 02.04.2025 02.04.2025	
109,110,111	БП <i>зиянды тамақтарға салық салына ма?</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып ойыншыларға көрсетіледі;	3	08.04.2025 08.04.2025 09.04.2025	
112,113,114	БП <i>Ата-аналардың әлеуметтік желілердегі парақшаларына мүмкіндік</i>	Ойын барысында ұпай үйлестірудің стандартты шкаласы анықталып	3	09.04.2025 15.04.2025 15.04.2025	

	<i>беру керек.</i>	ойыншыларға көрсетіледі;			
115,116,1 17	БП. <i>Ата-ананың қатал болғаны жақсы ма, әлде жұмсақ па?</i>	Берілген қарардың құндылығын дәлелдейтін критерийлер құрастыруға дағдыландыру	3	16.04.2025 16.04.2025 22.04.2025	
118,119,1 20	БП. <i>Балаларға жұмыс істеуге рұқсат беру керек пе?</i>	Берілген қарардың құндылығын дәлелдейтін критерийлер құрастыруға дағдыландыру	3	22.04.2025 23.04.2025 23.04.2025	
121,122,1 23	БП. <i>Ақшаны тәжірибеге немесе материалдық байлыққа жұмсаған дұрыс па?</i>	Өз фракцияның кейсін дұрыстығын дәлелдейтін критерийлер үлгісін құрастыру;	3	29.04.2025 29.04.2025 30.04.2025	
124,125,1 26	БП. <i>Әлеуметтік желі психикалық денсаулыққа зиян келтіре ме?</i>	Өз фракцияның кейсін дұрыстығын дәлелдейтін критерийлер үлгісін құрастыру;	3	30.04.2025 06.05.2025 06.05.2025	
127	Ұлы тұлғалардың цитаталарын тақырыпты ашуға ұтымда пайдалануға үйрету	Өз фракцияның кейсін дұрыстығын дәлелдейтін критерийлер үлгісін құрастыру;	1	08.05.2025	
128,129	БП. <i>Әлеуметтік желі демократияға қауіп төндіре ме?</i>	Өз фракцияның кейсін дұрыстығын дәлелдейтін критерийлер үлгісін құрастыру;	2	08.05.2025 13.05.2025	
130,131	Ойын барысында пікірсайысшылар қарсы фракцияға қоятын сұрақтары	Берілген қарардың құндылығын дәлелдейтін критерийлер құрастыруға дағдыландыру	2	13.05.2025 14.05.2025	
132,133	Ақпарат жинақтау және зерттеулер	Пікірсайыс спикерлерінің курс барысында пысықтау;	2	14.05.2025 20.05.2025	
134,135	БП. <i>Онлайн оқыту дәстүрлі сыныптағы оқыту сияқты тиімді ме?</i>	Пікірсайыс спикерлерінің курс барысында үйренгенін пысықтау;	2	20.05.2025 21.05.2025	
136	Қорытынды	Жыл бойы қатысқан оқушыларды марапаттау.	1	21.05.2025	